

Αρ. Πρωτοκόλλου 38	Έκδοση 1 ^η	Σεπτέμβριος 2011	Σελίδα 1 από 3
--------------------	-----------------------	------------------	----------------

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ
ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΟΣ ΚΛΙΝΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΘΕΡΜΟΜΕΤΡΗΣΗΣ

Συντάχθηκε από ομάδα εργασίας	ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ Ε.Σ.Ν.Ε Παιδιατρικός Τομέας
Διευθύντρια Νοσηλευτικής Υπηρεσίας	Κοκώνη Κουτσιαντά - Ζαμπόκα
Διευθύντρια Ιατρικής Υπηρεσίας	Φανή Αθανασιάδου- Πιπεροπούλου Καθηγήτρια Παιδιατρικής Α.Π.Θ
Πρόεδρος Επιστημονικού Συμβουλίου	Δημήτριος Γρέκας Καθηγητής Παθολογίας Α.Π.Θ
Διοικητής & Πρόεδρος Δ.Σ Π.Γ.Ν.Θ ΑΧΕΠΑ	Γεώργιος Βέργουλας

Απόφαση Δ.Σ: Συνεδρίαση 19^η της 30/08/2011
Θέμα 49^ο

Κάθε αντίγραφο του παρόντος εγγράφου ισχύει μόνο
όταν φέρει την σφραγίδα της πηγής προέλευσης:
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ Π.Γ.Ν.Θ ΑΧΕΠΑ

ΚΛΙΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΑΙΔΙΟΥ ΜΕ ΠΥΡΕΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ «Χρωματικών ζωνών»

Η κλινική αξιολόγηση της βαρύτητας του παιδιού με πυρετό μπορεί να πραγματοποιηθεί με το παρακάτω Σύστημα Χρωματικών Ζωνών. Ανάλογα με τη ζώνη κινδύνου λαμβάνονται τα αντίστοιχα μέτρα αντιμετώπισης και ο βαθμός νοσηλευτικής επανόρθωσης. Είναι ιδιαίτερο χρήσιμο και κατά την αρχική αξιολόγηση του παιδιού στο Τ.Ε.Π.

Παράμετρος	Χαμηλού Κινδύνου	Μέσου Κινδύνου	Υψηλού Κινδύνου
Χροιά	Φυσιολογική χροιά	Φυσιολογική η Ωχρή	Ωχρή, Κηλιδώδης, Γαϊώδη, Κυανή χροιά
Δραστηριότητα	Φυσιολογική δραστηριότητα. Ήρεμο. Κλάμα ή απουσία κλάματος	Μειωμένη δραστηριότητα. Ευερέθιστο. Ξυπνά μετά από παρατεταμένο ερέθισμα. Δε χαμογελά	Ευερεθιστότητα. Παρατεταμένη υπνηλία & δυσκολία αφύπνισης. Αδύναμο, υπεριστικό ή συνεχές κλάμα
Αναπνευστικό	Φυσιολογική λειτουργία	Ρινικό πετάρισμα Ταχύπνοια Τρίζοντες αναπνευστικοί ήχοι	Ταχύπνοια Δύσπνοια Γογγυσμός Θωρακικές εισαλκές
Ενυδάτωση * CRT = Χρόνος τριχοειδούς επανυδάτωσης	Φυσιολογικό δέρμα & οφθαλμοί Ενυδατωμένοι βλεννογόνοι	Ξηροί βλεννογόνοι φωχή πρόσληψη τροφής CRT* ≥ 3 sec Μειωμένη παραγωγή ούρων	Αφυδάτωση
Άλλο	Φυσιολογική δραστηριότητα. Ήρεμο. Φυσιολογικό κλάμα ή απουσία κλάματος	Πυρετός για ≥ 5 ημέρες Οίδημα Μειωμένη αντοχή	Ηλικία 0-3 μηνών, ≥ 38°C Ηλικία 3-6 μηνών, ≥ 39°C Εξάνθημα. Αυχενική δυσκαμψία Επιληψία Εστιακά νευρολογικά προβλήματα Εμφάνιση εστιακών σπασμών

Το παρόν έντυπο δημιουργήθηκε από την Επιτροπή Παιδιατρικών Τομέων του ΕΣΥ με στόχο τη συμβολή του στη βελτίωση της καθημερινής παιδιατρικής νοσηλευτικής πρακτικής.
Επιστημονικά Υπεύθυνοι: Συμβουλευς Τομέα : Βασίλειη Λιάζου
Δρ. Πέτρος Κωνσταντίνος, Νοσηλεύτης ΠΕ, MSc, PhD
Δρ. Μάρτζου Βασιλική, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παιδιατρικής Νοσηλευτικής

**ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ε.Σ.Ν.Ε**

ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

38

**ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΟΣ ΚΛΙΝΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ
ΘΕΡΜΟΜΕΤΡΗΣΗΣ**

Εισαγωγικά: Ως πυρετός ορίζεται η αύξηση της θερμοκρασίας του σώματος πάνω από τις φυσιολογικές ημερήσιες διακυμάνσεις. Είναι το πιο κοινό σύμπτωμα της παιδικής ηλικίας (ένα επεισόδιο ανά έτος σε συχνότητα 20-40%) και προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία τόσο στους γονείς όσο και στο ιατρονοσηλευτικό προσωπικό.

Κλινικά ως πυρετό ορίζουμε τη μη φυσιολογική αύξηση της θερμοκρασίας του πυρήνα σώματος πάνω από 37.5 °C που δεν οφείλεται στη θερμοκρασία του περιβάλλοντος.

Ο πυρετός μπορεί να οφείλεται σε ποικίλα αίτια όπως για παράδειγμα: Μικροβιακοί παράγοντες (ιοί, βακτήρια, μύκητες), χημικές ουσίες (τοξίνες, φάρμακα, χημειοθεραπεία), ιστικές βλάβες (τραύμα, επεμβάσεις, όγκοι), αφυδάτωση, μετάγγιση κ.α. Η εμφάνιση πυρετού συνοδεύεται με αύξηση του μεταβολικού ρυθμού, των απαιτήσεων σε αξυγόνο και απώλεια υγρών, ενώ ειδικότερα σε παιδιά ηλικίας μικρότερης των πέντε ετών ενδέχεται να εμφανιστούν πυρετικοί σπασμοί.

Τα παιδιά έχουν υψηλότερο ρυθμό μεταβολισμού σε σχέση με τους ενήλικες και μικρότερη μάζα σώματος. Συνεπώς, η αύξηση της θερμοκρασίας σώματος στα παιδιά ελαττώνεται βραδύτερα και δυσκολότερα σε σχέση με τους ενήλικες καθώς παράγουν περισσότερη θερμότητα, αλλά διαθέτουν μικρότερη επιφάνεια σώματος.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑΣ

Φυσιολογικά, η διατήρηση σταθερής της θερμοκρασία του ανθρώπινου σώματος (36.2-37.8°C), εξαρτάται από την ηλικία, το φύλο, την ώρα της ημέρας και τη δραστηριότητα. Η θερμοκρασία του σώματος ρυθμίζεται σχεδόν αποκλειστικά με νευρικούς μηχανισμούς παλινδρομής ρύθμισης που ελέγχονται από το θερμορρυθμιστικό κέντρο που βρίσκεται στον υποθάλαμο.

Η αξιολόγηση του πυρετού, ως παθολογικό σύμπτωμα, προϋποθέτει τη γνώση των ορίων της φυσιολογικής διακύμανσης της θερμοκρασίας και την εφαρμογή σωστής τεχνικής θερμομέτρησης.

<p>Φυσιολογικές Τιμές Θερμοκρασίας πυρήνα ($\pm 0.5^{\circ}\text{C}$)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ηλικία</th> <th>$^{\circ}\text{C}$</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>3 μηνών</td><td>37.5</td></tr> <tr><td>6 μηνών</td><td>37.5</td></tr> <tr><td>1 έτους</td><td>37.7</td></tr> <tr><td>3 ετών</td><td>37.2</td></tr> <tr><td>5 ετών</td><td>37.0</td></tr> <tr><td>7 ετών</td><td>36.8</td></tr> <tr><td>9 ετών</td><td>36.7</td></tr> <tr><td>11 ετών</td><td>36.7</td></tr> <tr><td>13 ετών</td><td>36.6</td></tr> </tbody> </table>		Ηλικία	$^{\circ}\text{C}$	3 μηνών	37.5	6 μηνών	37.5	1 έτους	37.7	3 ετών	37.2	5 ετών	37.0	7 ετών	36.8	9 ετών	36.7	11 ετών	36.7	13 ετών	36.6	<p>Μέθοδος με ευρεία εφαρμογή σε γενικά τμήματα και παιδιατρικές ΜΕΘ σε όλες τις ηλικίες.</p>
Ηλικία	$^{\circ}\text{C}$																					
3 μηνών	37.5																					
6 μηνών	37.5																					
1 έτους	37.7																					
3 ετών	37.2																					
5 ετών	37.0																					
7 ετών	36.8																					
9 ετών	36.7																					
11 ετών	36.7																					
13 ετών	36.6																					
<p>Αυτί</p>	<p>Εύκολη πρόσβαση. Γρήγορη, ακριβής, atraυματική μέθοδος.</p> <p>Ελαχιστοποιεί την επιρροή του περιβάλλοντος.</p> <p>Προσεγγίζει τη θερμοκρασία πυρήνα</p>	<p>Απαιτεί εξάσκηση και προσεκτική εφαρμογή.</p> <p>Με λάθος τεχνική οι μετρήσεις είναι αναξιόπιστες</p>																				
<p>Μασχάλη</p>	<p>Εύκολη πρόσβαση.</p> <p>Οικεία & atraυματική.</p> <p>Σωστή τεχνική δίνει αξιόπιστες μετρήσεις</p>	<p>Επηρεάζεται από εξωτερικούς παράγοντες.</p> <p>Δεν ανταποκρίνεται πάντα στη θερμοκρασία του πυρήνα. Απαιτεί χρόνο και σωστή τεχνική</p>																				
<p>ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΥΡΕΤΟΥ – ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ</p>																						
<p>Η αντιμετώπιση του πυρετού στα παιδιά θα πρέπει να βασίζεται στις αντιδράσεις τους και τη γενικότερη κατάστασή τους σε σχέση με την υποκείμενη νόσο και όχι αποκλειστικά και μόνο με βάση το ύψος του πυρετού.</p> <p>Τα μόνα αναγνωρισμένα κριτήρια είναι η άνεση του παιδιού, η εμφάνιση πυρετικών σπασμών και η υπερπυρεξία ($\theta > 40.5^{\circ}\text{C}$).</p> <p>Με τη βοήθεια του Συστήματος Χρωματικών Ζωνών αξιολογείται η βαρύτητα της κλινικής κατάστασης και ανάλογα με τα ευρήματα σχεδιάζονται οι παρεμβάσεις για την αντιμετώπισή του.</p> <p>Η συνήθης κλινική αντιμετώπιση περιλαμβάνει τη χορήγηση αντιπυρετικών (παρακεταμόλη, ακετυλοσαλικυλικό οξύ*, μεφαιναμικό οξύ, τολφεναμικό οξύ, βουπροφένη) και την εφαρμογή μη φαρμακευτικών μέτρων (αφαίρεση ενδυμάτων, χορήγηση υγρών, χλιαρό λουτρό, επιθέματα) συμπληρωματικά.</p> <p>*Υπό ενδείξεις</p>																						
<p>ΜΕΘΟΔΟΙ ΘΕΡΜΟΜΕΤΡΗΣΗΣ</p> <p>Η αναγνώριση και η αντιμετώπιση του πυρετού απαιτεί συστηματική νοσηλευτική προσέγγιση. Κλειδί για την αντιμετώπιση απαιτεί η ακριβεια μέτρησης. Το ιατρονοσηλευτικό προσωπικό θα πρέπει να εκπαίδευεται σε θεωρητικό και κλινικό επίπεδο για την ακριβή θερμομέτρηση, περιλαμβάνοντας τις σύγχρονες τεχνικές θερμομέτρησης και τις ιδιαιτερότητες τους.</p> <p>Σήμερα χρησιμοποιούνται ψηφιακά και αναλογικά θερμόμετρα. Τα ηλεκτρονικά θερμόμετρα είναι εύχρηστα αλλά λιγότερο ακριβή. Το τυμπανικό θερμόμετρο είναι μια ταχύτατη και ακριβής μέθοδος θερμομέτρησης για παιδιά >4 εβδομάδων, ενώ η θερμομέτρηση μέσω αισθητήρων Κεντρικών Φλεβικών Καθετήρων ή Ουροκαθετήρων συνιστάται στις ΜΕΘ</p>																						
<p>ΣΗΜΕΙΟ ΘΕΡΜΟΜΕΤΡΗΣΗΣ</p>																						
<p>Σημείο Σώματος</p>	<p>Πλεονεκτήματα</p>	<p>Χρήση</p>																				
<p>Στοματική κοιλότητα</p>	<p>Εύκολη πρόσβαση, οικεία & atraυματική τεχνική.</p> <p>Εύκολη πρόσβαση.</p> <p>Καλή συσχέτιση με τη θερμοκρασία πυρήνα χωρίς επιρροές από περιβαλλοντικούς παράγοντες</p>	<p>Μεγάλο εύρος τιμών.</p> <p>Απαιτεί σωστή τοποθέτηση</p> <p>Σχετικός κίνδυνος τραυματισμού και επιμολύνσεων.</p> <p>Προκαλεί δυσφορία.</p> <p>Δεν ενδείκνυται σε απότομες εναλλαγές θερμοκρασίας</p>																				
<p>Ορθό</p>	<p>Εύκολη πρόσβαση, οικεία & atraυματική τεχνική.</p> <p>Εύκολη πρόσβαση.</p> <p>Καλή συσχέτιση με τη θερμοκρασία πυρήνα χωρίς επιρροές από περιβαλλοντικούς παράγοντες</p>	<p>Σε ενήλικες και παιδιά >5 ετών</p> <p>Σε βρέφη, ο πιο ακριβής τρόπος μέτρησης της θερμοκρασίας του πυρήνα</p>																				